

De inwoner centraal

Notitie evaluatie en actualisatie Jeugd en Wmo regelgeving

onderbouwing beleidskeuzes

Ons kenmerk: 17.0004172
Datum: 28 maart 2017
Contactpersoon: Beatrice Desain
E-mail: b.desain@jggv.nl

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1	Actualisatie van de regelgeving in het Sociaal domein	3
1.1	Inleiding	3
1.2	Resultaat	3
1.3	Vervolg	4
1.4	Leeswijzer	4
Hoofdstuk 2	Evaluatie	5
2.1	Reikwijdte evaluatie	5
2.2	Opbrengsten evaluatie	5
Hoofdstuk 3	Beleidskeuzes	7
3.1	Onderwerpen	7
3.2	Borgen integrale aanpak Uitvoeringsdiensten Sociaal domein en wijkteams voor multiproblematiek inwoners	7
3.3	Persoonsgebonden budget	8
3.4	Eigen bijdrage maatwerkvoorzieningen Wmo 2015	18
3.5	Eigen bijdrage Opvang Wmo 2015	19
3.6	Weigeringsgronden	20
3.7	Beleidsregels jeugdhulp	21
3.8	Beleidsregels maatschappelijke ondersteuning	21
3.9	Evaluatie resultaten inzet individuele voorziening/maatwerkvoorziening in natura en als pgb	22
Hoofdstuk 4	De geactualiseerde regelgeving 2018	23
<u>Bijlagen</u>		
Bijlage 1	Evaluatie in detail	25
Bijlage 2	Genodigden Samenkracht!	32

Hoofdstuk 1 Actualisatie van de regelgeving in het Sociaal domein

1.1 Inleiding

De gemeenten in de Regio Gooi en Vechtstreek hebben eind 2014 verordeningen en nadere regels Jeugd en Maatschappelijke ondersteuning vastgesteld. Actualisatie van deze regelgeving is nodig vanwege:

- de opgedane ervaringen van onze inwoners;
- de opgedane ervaring bij de gemeentelijke uitvoeringsdiensten;
- de maatschappelijke ontwikkelingen zoals wijziging in wet- en regelgeving en de jurisprudentie.

Evaluatie heeft plaatsgevonden in het kader van project 1.4 uit het Regionale uitvoeringsprogramma Sociaal domein 2015-2016; 'Evaluatie en bijstelling van de verordeningen in het Sociaal domein'¹.

Het directieoverleg is ambtelijk opdrachtgever van dit actualisatieproject. Dit overleg heeft op 9 juni 2016 het projectplan "Verordeningen Sociaal domein" vastgesteld. In 2016 en 2017 is op basis van dit projectplan de regelgeving geëvalueerd en bijgesteld.

1.2 Resultaat

Het resultaat van dit project bestaat uit de volgende geactualiseerde concept regelingen.

- Verordening jeugdhulp 2018
- Nadere regels jeugdhulp 2018
- Beleidsregels jeugdhulp 2018
- Verordening maatschappelijke ondersteuning 2018
- Nadere regels maatschappelijke ondersteuning 2018
- Beleidsregels maatschappelijke ondersteuning 2018
- Procesverordening Sociaal domein, Deelverordening jeugdhulp 2018 en Deelverordening maatschappelijke ondersteuning 2018

In deze geactualiseerde regelgeving zijn beleidskeuzes vastgelegd die voortvloeien uit de evaluatie. Deze notitie beschrijft de uitkomsten van de evaluatie en onderbouwt de beleidskeuzes. Uiteraard passen de beleidskeuzes binnen het wettelijk kader van de Jeugdwet en de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (Wmo 2015) en de daarop gebaseerde landelijke regelingen. Ook is bij de beleidskeuzes rekening gehouden met recente jurisprudentie.

De gemeentelijke uitvoeringsdiensten en wijkteams² vinden de geactualiseerde concept regelgeving helder en verwachten hier goed mee te kunnen werken.

Resultaat

Bijgestelde concept regelgeving die:

1. bijdraagt aan integraal werken;
2. de inwoner centraal stelt, d.w.z.:
 - a. de rechten en plichten van inwoners inzichtelijk vastlegt;
 - b. het uitvoeringsproces voor inwoners inzichtelijk vastlegt;
3. efficiënt en effectief uit te voeren is door de gemeentelijke uitvoeringsorganisatie.

¹ Uit een inventarisatie bij de gemeenten in de Gooi en Vechtstreek bleek dat de regelgeving op grond van de Participatiewet niet in dit project hoeft te worden betrokken. Het regionale directieoverleg Sociaal domein heeft die regelgeving op 26 mei 2016 van de evaluatie uitgesloten. De gemeenten zijn vrij om de eventueel nodige evaluatie en actualisatie lokaal te regelen.

² Waar in het vervolg gemeentelijke uitvoeringsdienst wordt gebruikt, worden daar ook de wijkteams mee bedoeld.

1.3 Vervolg

Na positieve besluitvorming van het directieoverleg over de concept regelgeving, adviseren de gemeentelijke beleidsafdelingen de colleges van burgemeester en wethouders de conceptregelgeving om advies voor te leggen aan de adviesraden Sociaal domein. Zo nodig wordt n.a.v. deze adviezen de concept regelgeving aangepast (coördinatie door de Regio Gooi en Vechtstreek, lokale besluitvorming). Vervolgens wordt de concept regelgeving via de afzonderlijke colleges van burgemeester en wethouders ter vaststelling aan de gemeenteraden voorgelegd.

1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 zijn de uitkomsten van de evaluatie verwoord en is geduid op welke wijze deze uitkomsten meegenomen zijn bij de actualisatie. Vervolgens is in hoofdstuk 3 onderbouwd welke beleidskeuzes op basis van de evaluatie zijn gemaakt en hoe deze zijn verwerkt in de geactualiseerde regelgeving. In hoofdstuk 4 is het resultaat van de evaluatie benoemd.

Hoofdstuk 2 Evaluatie

2.1 Reikwijdte evaluatie

Grondslag voor de actualisatie van de regelgeving is een evaluatie die de afgelopen periode heeft plaatsgevonden. De evaluatie is conform het besluit van het regionale directieoverleg Sociaal domein van 9 juni 2016 volgens de volgende lijn verlopen.

Toetsingskader evaluatie

Ondersteunt de regelgeving:

1. het uitgangspunt integraal werken?
2. de doelstelling van het centraal stellen van de inwoner?
3. de professionele uitvoeringsdiensten?
4. Is de regelgeving in overeenstemming met het juridisch kader uit de wetgeving en de jurisprudentie?

Thema's evaluatie

1. *Het proces*
Is de regelgeving ondersteunend voor het proces van melding tot en met beschikking en wat is voor verbetering vatbaar?
2. *De beoordelingsruimte*
Hoe komen de beslissingen tot stand, is de regelgeving daarin voldoende ondersteunend en wat is voor verbetering vatbaar?
3. *Toewijzingsproblemen*
Inventariseren van verbeterpunten, o.a. ten aanzien van pgb, vervoerskosten en de eigen bijdrage Wmo?
4. *Overige verbeterpunten*
Oppakken overige verbeterpunten die tijdens de evaluatie naar boven komen.

De strekking van de vragen uit het toetsingskader evaluatie en uit de thema's evaluatie is voorgelegd aan:

- inwoners: vertegenwoordigers van cliëntenorganisaties³ en vertegenwoordigers van de adviesraden Sociaal domein⁴ (Samenkracht! bijeenkomst op 2 november 2016); en aan
- gemeentelijke uitvoeringsorganisaties (kwaliteitsmedewerkers en consultants).

2.2 Opbrengsten evaluatie

Het resultaat van de evaluatie zijn verbeterpunten die meegenomen zijn bij de actualisatie. De meest zwaarwegende verbeterpunten per thema staan in deze paragraaf.

In bijlage 1 "Evaluatie in detail" is in detail aangegeven welke verbeterpunten door de inwoners zijn geconstateerd en welke verbeterpunten de gemeentelijke uitvoeringsorganisaties hebben benoemd. Daar is per ingebracht verbeterpunt ook beargumenteerd afgewogen op welke wijze deze verbeterpunten zijn verwerkt in de regelgeving. Uiteraard voor zover dit binnen de geldende landelijke regelgeving en jurisprudentie mogelijk was.

³ Voor deze bijeenkomst waren diverse cliëntenorganisaties uitgenodigd. Zie lijst met genodigden in bijlage 2.

⁴ Hiernaast geven de adviesraden Sociaal domein in een later stadium hun advies over de nu voorliggende geactualiseerde regelgeving. De colleges van burgemeester en wethouders worden hierover nog geadviseerd aan de hand van een reactiematrix.

De verbeterpunten uit de evaluatie zijn gebundeld en aan een te reguleren onderwerp gekoppeld (zie hoofdstuk 3). Per onderwerp zijn afgewogen beleidskeuzes gemaakt mede gelet op de uitkomsten van de evaluatie. Deze beleidskeuzes zijn verwerkt in de concepten van de geactualiseerde regelgeving (zie hoofdstuk 4).

Resultaten evaluatie

1. *Het proces*

- a. De integrale aanpak door de uitvoeringsdienst hoort ook na actualisatie blijvend geborgd te zijn in de regelgeving. (Aandachtspunt uit gemeentelijke uitvoeringsorganisatie.)
Aandachtspunt: bij de actualisatie de integrale aanpak inzichtelijk en in overeenstemming met wetgeving en jurisprudentie opnemen. De integrale aanpak borgen door een verplichte afstemmingsbepaling in de verordeningen (regiogemeenten m.u.v. Huizen) of in een procesverordening (Huizen).
- b. De gemeentelijke regierol in de regelgeving nadrukkelijker beschrijven. (Verbeterpunt uit gemeentelijke uitvoeringsorganisatie.)
Verbeterpunt: De consulent functioneert conform beleid momenteel in beginsel als procesregisseur. Dit nadrukkelijker verwoorden in de regelgeving.
- c. De regelgeving bevat geen heldere regeling van de klachtenprocedures en de rechten en plichten van de gemeente. (Verbeterpunt uit Samenkracht!)
Verbeterpunt: Neem hier een heldere regeling voor op.

2. *De beoordelingsruimte*

- a. De gemeentelijke uitvoeringsdiensten hebben behoefte aan een afwegingskader voor een aantal onderwerpen. Denk b.v. aan gebruikelijke hulp voor jeugdigen, huishoudelijke hulp, beschermd wonen. (Verbeterpunt uit gemeentelijke uitvoeringsorganisatie.)
Verbeterpunt: bij actualisatie beleidsregels opstellen die als handvat (normenkader) kunnen dienen voor een afweging die tot maatwerk leidt.
- b. Omdat de verordeningen niet makkelijk leesbaar zijn volgens inwoners, m.n. vanwege de vereiste juridische termen, kunnen inwoners hun rechten en plichten niet goed beoordelen. (Verbeterpunt uit Samenkracht!)
Verbeterpunt: stel de regelgeving inclusief toelichting zo leesbaar mogelijk op. Ontwikkel regionaal een publieksvriendelijke versie.

3. *Toewijzingsproblemen*

- a. De regelgeving t.a.v. het persoonsgebonden budget (pgb) is niet inzichtelijk en niet in lijn met recente jurisprudentie. (Verbeterpunt uit Samenkracht! en uit de gemeentelijke uitvoeringsorganisatie.)
Verbeterpunt: bij de actualisatie het persoonsgebonden budget inzichtelijk en in overeenstemming met de recente jurisprudentie regelen.
- b. De hoogte van de eigen bijdrage Wmo heeft vermoedelijk als effect dat bepaalde groepen afzien van ondersteuning. Met name bij de voorziening begeleiding. (Verbeterpunt uit gemeentelijke uitvoeringsorganisatie.)
Verbeterpunt: bij de actualisatie onderzoeken of aanpassing van de eigen bijdrage regeling nodig is om zorgmijding te voorkomen.
- c. In de regelgeving meer handvatten opnemen om de kwaliteit van de in te zetten hulp en ondersteuning door een pgb aanbieder te beoordelen. (Verbeterpunt uit gemeentelijke uitvoeringsorganisatie.)
Verbeterpunt: bij de actualisatie een heldere grondslag voor zo een beoordeling opnemen. Onderzoeken of het nodig is om op regionaal niveau in afstemming met gemeentelijk beleid en uitvoering een toetsingskader op niveau werkinstructie te ontwikkelen.

4. *Overige verbeterpunten*

- a. De resultaten van de inzet van de individuele maatwerkvoorzieningen op casusniveau verdient meer aandacht. (Verbeterpunt gemeentelijke beleidsadviseurs en gemeentelijke uitvoeringsorganisatie.)
Verbeterpunt: bij de actualisatie in de regelgeving opnemen op welke wijze evaluatie van de resultaten op casusniveau plaats dient te vinden.
- b. De rechten van de inwoners op cliëntondersteuning zijn niet duidelijk geregeld. (Verbeterpunt Samenkracht! en gemeentelijke uitvoeringsorganisatie.)
Verbeterpunt: bij de actualisatie hier een inzichtelijke regeling voor opnemen.

Hoofdstuk 3 Beleidskeuzes

3.1 Onderwerpen

Dit hoofdstuk bevat per onderwerp de motivering van de beleidskeuzes die in de geactualiseerde concept regelgeving zijn verwerkt. Met inachtneming van de verbeterpunten die tijdens de evaluatie opgehaald zijn bij inwoners en gemeentelijke uitvoeringsdiensten en wijkteams zoals verwoord in hoofdstuk 2.

Het gaat om de volgende onderwerpen.

- a. Borgen integrale aanpak USd⁵ en wijkteams voor multiproblematiek inwoners
- b. Persoonsgebonden budget⁶
- c. Eigen bijdrage maatwerkvoorzieningen Wmo 2015
- d. Eigen bijdrage maatwerkvoorziening Opvang Wmo 2015
- e. Weigeringsgronden
- f. Beleidsregels jeugdhulp
- g. Beleidsregels maatschappelijke ondersteuning
- h. Evaluatie resultaten inzet individuele voorziening/maatwerkvoorziening in natura en als pgb

De gemeenten hebben op grond van de landelijk wet- en regelgeving enige beleidsvrijheid voor deze onderwerpen. Dit betekent dat op deze onderwerpen de gemeenten een eigen invulling in de lokale regelgeving kunnen opnemen.

Leeswijzer

Per onderwerp is onder het kopje *Beleidskeuze* opgenomen welke beleidskeuze is gemaakt en hoe deze in de regelgeving is verwerkt.

Onder het kopje *Argumenten en afweging* staat de onderbouwing van de beleidskeuze.

3.2 Borgen integrale aanpak Uitvoeringsdiensten Sociaal domein en wijkteams voor multiproblematiek inwoners

Beleidskeuze

De gemeenten Gooise Meren, Hilversum, Weesp en Wijdmeren borgen de integrale aanpak voor multiproblematiek inwoners met een verplichte afstemmingsregeling in de specifieke verordeningen Jeugd en Maatschappelijke ondersteuning. De HBEL gemeenten borgen de integrale aanpak in een procesverordening.

Argumenten en afweging

Visie en beleid van alle regiogemeenten is dat de oplossingen van een inwoner met multiproblematiek integraal zijn. En dat de aanpak van een casus door USd en de wijkteams ook integraal is. D.w.z. een toe te kennen individuele voorziening wordt afgestemd met andere voorzieningen en algemene voorzieningen op het gebied van jeugd, zorg, onderwijs, maatschappelijke ondersteuning en werk en inkomen (w.o. schuldhulpverlening). Inhoudelijk is dit geborgd in de systematiek van de geactualiseerde verordeningen. De technische oplossing hiervoor verschilt.

De gemeenten HBEL hebben de integrale aanpak geborgd via de vaststelling van een procesverordening Sociaal domein en daarmee samenhangende deelverordeningen op het specifieke beleidsterrein Jeugd en Wmo. Dat is conform het systeem dat deze gemeenten al sinds begin 2015 hanteren en dat werkt.

⁵ USd: gemeentelijke Uitvoeringsdienst Sociaal domein

⁶ Pgb: persoonsgebonden budget

De gemeenten Gooise Meren, Hilversum, Weesp en Wijdmeren borgen de integrale aanpak via een regeling in de specifieke verordeningen die verplicht tot afstemming van een toe te kennen individuele voorziening met andere voorzieningen en algemene voorzieningen op het gebied van jeugd, zorg, onderwijs, maatschappelijke ondersteuning, en werk en inkomen. Ook dit is conform het systeem dat deze gemeenten al sinds begin 2015 hanteren en dat werkt.

Integraal werken is niet afhankelijk van de keus voor al dan niet een procesverordening. Integraal werken is door de gemeentelijke uitvoeringspraktijk bereikt door kanteling van aanbodgericht naar vraaggericht werken: cultuuromslagtraject voor consultants met opleiding, gekantelde werkinstructies, casusbesprekingen, intervisie etc..

3.3 Persoonsgebonden budget

Beleidskeuze

Keuzevrijheid, het gelijkheidsbeginsel, maatwerk en een heldere regeling zijn leidende uitgangspunten voor de beleidskeuzes die ten grondslag liggen aan de systematiek voor het persoonsgebonden budget (pgb) in de geactualiseerde regelgeving Jeugd en Wmo. Hiernaast is terdege rekening gehouden met de uitvoerbaarheid van de pgb-regeling voor de USd en de wijkteams. Verder is uitgangspunt dat het pgb geen inkomen is.

Op hoofdlijnen is, gelet op de uitgangspunten, de volgende pgb systematiek opgenomen in de geactualiseerde regelgeving.

- De inwoner kiest zelf voor door de gemeenten ingekochte zorg in natura⁷ of voor inkoop zorg met een pgb.
- De inwoner kiest zelf voor inkoop van zorg bij een professionele aanbieder of voor inkoop bij een niet-professionaal (sociaal netwerk).
- De gemeente verstrekt een pgb indien:
 - de inwoner in staat is het budget te beheren;
 - de met het pgb ingekochte zorg van voldoende kwaliteit is.
- De pgb systematiek is voor Jeugd en Wmo gelijk.
- De pgb systematiek is voor alle regiogemeenten gelijk.
- Uitgangspunt is maatwerk bij de vaststelling van de hoogte van het pgb. De tarifiering is daarom zodanig dat het pgb toereikend is om de benodigde zorg in te kopen.
- De tarifiering van het pgb verloopt als volgt:
 - pgb wordt op maat vastgesteld
 - pgb wordt bepaald aan de hand van de kostprijs van de goedkoopst compenserende voorziening in natura
 - pgb is toereikend om effectieve en kwalitatief goede zorg in te kopen
 - pgb ingekocht bij professional is maximaal 100 % van de kostprijs ingekochte zorg in natura
 - pgb voor niet-professionele zorg heeft voor de gemeenten Gooise Meren, HBEL en Hilversum het minimumloon vanaf 23 jaar⁸ als ondergrens.
 - pgb voor niet professionele zorg heeft bij Weesp en Wijdmeren uit historisch oogpunt de volgende ondergrens die voor deze gemeenten ook in de concept regelgeving wordt vastgelegd:
 - jeugd: 60 % van het tarief voor zorg in natura;
 - maatschappelijke ondersteuning: een vast bedrag van € 13,50 voor Huishoudelijke Hulp;
 - maatschappelijke ondersteuning: een vast bedrag van € 20,- voor Begeleiding.

⁷ Jeugdwet: zorg in natura als ingekochte individuele jeugdhulpvoorziening.

Wet maatschappelijke ondersteuning 2015: Zorg in natura als maatwerkvoorziening maatschappelijke ondersteuning.

⁸ € 8,96 per uur (d.d. 1 januari 2017)

De bepalingen in de geactualiseerde Verordeningen en Nadere regels Jeugd en Wmo borgen deze beleidskeuzes.

Argumenten en afweging

De gemeente heeft op grond van de landelijke wet- en regelgeving enige beleidsvrijheid voor de regeling van het pgb op lokaal niveau. De gemeente hoort dan ook de lokale invulling van deze beleidsvrijheid vast te leggen in de verordening en in de nadere regels binnen het wettelijk kader. Het gaat daarbij voor pgb om de volgende onderwerpen:

1. Bepaling of een pgb mag worden ingezet voor het financieren van niet-professionele-zorg (hulp uit het eigen sociale netwerk). En zo ja, bepaling van de voorwaarden waaronder het pgb mag worden ingezet voor het financieren van niet-professionele-zorg. Gemeenten kunnen ervoor kiezen dit in de verordening op te nemen, maar dit is op basis van de wet geen verplichting.
2. Op welke wijze de hoogte (tarief) van het pgb wordt vastgesteld. Gemeenten hebben op grond van de wet beleidsruimte om te komen tot gedifferentieerde pgb-tarieven.
3. Welke bedragen mede deel kunnen uitmaken van het pgb. Gelet op beleidskeuzes SVB kunnen de volgende kosten onderdeel van het pgb zijn:
 - begeleidings- of administratiekosten
 - een eenmalige uitkering
 - reiskosten
 - feestdagenvergoeding
 - vrij besteedbaar bedrag
 - eenmalige uitkering bij overlijden pgb houder;
4. Bepaling maatwerkvoorzieningen Wmo waar een vast pgb bedrag voor wordt gehanteerd.
5. Bepaling welke aanvullende regels op te nemen voor het tegengaan van oneigenlijk gebruik en fraude.

De beleidskeuzes voor de pgb regeling in de geactualiseerde regelgeving zijn op basis van de hierboven verwoorde leidende uitgangspunten als volgt in de concept regelgeving verwerkt.

a. Keuzevrijheid voor de inwoner tussen zorg in natura of pgb

Uitgangspunt van de Jeugdwet en de Wmo 2015 is dat een inwoner het recht heeft om te kiezen tussen een individuele maatwerkvoorziening in natura of een voorziening in de vorm van een pgb. Als een inwoner gemotiveerd aangeeft dat hij een pgb wil, dient de gemeente deze te verstrekken indien:

- de inwoner in staat is het budget te beheren;
- de met het pgb ingekochte zorg van voldoende kwaliteit is.

b. Keuzevrijheid voor inwoner tussen professionele jeugdhulp c.q. maatschappelijke ondersteuning en niet-professionele jeugdhulp of maatschappelijke ondersteuning

Keuzevrijheid is ook keuzevrijheid om een pgb voor professionele of voor niet-professionele hulp of ondersteuning in te zetten. De regelgeving biedt de gemeente wel een handvat om de kwaliteit van de niet-professionele hulp of ondersteuning te beoordelen. Als deze van onvoldoende kwaliteit is om verlening van de benodigde hulp of ondersteuning te borgen en om het resultaat te bereiken kan de gemeente weigeren om een pgb voor niet-professionele hulp c.q. ondersteuning te verlenen.

De kwaliteit van de benodigde hulp of ondersteuning om het resultaat te bereiken is bepalend. Indien de benodigde hulp of ondersteuning alleen kan worden gegeven door een persoon met bepaalde beroepskwalificaties dan is leidend dat de zorgverlener daarover beschikt. Als iemand uit het sociaal netwerk daarover beschikt en de hulp of ondersteuning verleent, dan is ook sprake van professionele hulp of ondersteuning. Daar hoort een professioneel tarief tegenover te staan. Het onderscheid tussen professioneel en niet-professioneel is in de geactualiseerde regelgeving daarom als volgt geregeld.

Jeugd

a. professionele jeugdhulp:

- hulp beroepsmatig verleend door een persoon:
 - o die voldoet aan de norm van verantwoorde werktoedeling neergelegd in de Jeugdwet en het Besluit Jeugdwet, en die
 - o geen deel uitmaakt van het sociale netwerk van een jeugdige of zijn ouder; of
- hulp niet-beroepsmatig verleend door een persoon:
 - o die voldoet aan de norm van verantwoorde werktoedeling neergelegd in de Jeugdwet en het Besluit Jeugdwet, en die
 - o deel uitmaakt van het sociale netwerk van een jeugdige of zijn ouder, en;
 - o die deze hulp niet verleent als gebruikelijke hulp zoals gedefinieerd in artikel 1 lid 1 onder c van de Verordening jeugdhulp naam gemeente 2018.

b. niet-professionele jeugdhulp:

- hulp verleend door een persoon die deel uitmaakt van het sociale netwerk van een jeugdige of zijn ouder, waarbij
- de persoon die de hulp verleent niet voldoet aan de norm van verantwoorde werktoedeling neergelegd in de Jeugdwet en het Besluit Jeugdwet; en waarbij
- geen sprake is van gebruikelijke hulp zoals gedefinieerd in artikel 1 lid 1 onder c van de Verordening jeugdhulp naam gemeente 2018.

Wmo

a. professionele maatschappelijke ondersteuning:

- ondersteuning beroepsmatig verleend door een persoon:
 - o die de opleidings- en beroepskwalificaties heeft om de betreffende hulp en zorg beroepsmatig te mogen verlenen, en die
 - o geen deel uitmaakt van het sociale netwerk van de inwoner; of
- ondersteuning niet-beroepsmatig verleend door een persoon die
 - o de opleidings- en beroepskwalificaties heeft om de betreffende hulp en zorg beroepsmatig te mogen verlenen
 - o die deel uitmaakt van het sociale netwerk van de inwoner, en
 - o die deze hulp en zorg niet verleent als gebruikelijke zorg zoals gedefinieerd in artikel xx van de Verordening maatschappelijke ondersteuning naam gemeente 2018.

b. niet-professionele maatschappelijke ondersteuning:

- ondersteuning verleend door een persoon die deel uitmaakt van het sociale netwerk van de inwoner, waarbij
- de persoon die de hulp en ondersteuning verleent niet beschikt over de opleidings- en beroepskwalificaties om de betreffende hulp en zorg beroepsmatig te mogen verlenen; en
- geen sprake is van gebruikelijke zorg zoals gedefinieerd in artikel xx van de Verordening maatschappelijke ondersteuning naam gemeente 2018.

c. Gelijkheidsbeginsel is toegepast

Op grond van het gelijkheidsbeginsel is de regeling voor pgb voor Jeugd en Wmo gelijk. Er zijn geen redenen om hier een onderscheid in te maken.

Aangezien de gemeenten in de Regio Gooi en Vechtstreek intensief samenwerken op basis van gedeelde beleidsuitgangspunten leidt het gelijkheidsbeginsel ook tot een gelijke pgb systematiek. Dit gelijkheidsbeginsel leidt ook tot de keus voor een gelijke hoogte van het tarief voor pgb voor professionele jeugdhulp en maatschappelijke ondersteuning: 100 % van het tarief van zorg in natura.

Er is wel verschil in tarifiering voor pgb voor niet professionele hulp en ondersteuning. Weesp en Wijdmeren wijken af van Gooise Meren, HBEL en Hilversum uit historisch oogpunt. Zie hierna onder e.

d. Maatwerk staat voorop

De hoogte van de tarieven voor het pgb moet toereikend zijn. Dat betekent dat de tarieven in ieder geval een situatie dienen te realiseren waarbij de inwoner in staat wordt gesteld tot zelfredzaamheid of participatie en dat deze persoon zo lang mogelijk in de eigen leefomgeving kan blijven (Wmo), of waarbij het pgb de aanvrager in staat stelt de jeugdhulp die tot de individuele voorziening behoort ook echt te kunnen 'inkopen' (jeugd). Dit is geborgd in de regelgeving.

e. Bepaling en berekening tarief

In de momenteel van kracht zijnde verordeningen is de hoogte van het pgb gerelateerd aan de hoogte van het tarief van de zorg in natura die de gemeenten hebben ingekocht. Dit is rechtvaardig omdat deze tarieven toereikend zijn gebleken, het inzichtelijk is gebleken voor de inwoner en uitvoerbaar voor de uitvoeringsdiensten van de gemeente. De geactualiseerde regelgeving wordt daarom ook volgens dit systeem ingericht⁹.

Dit betekent de volgende regeling:

- 1) Pgb wordt op maat vastgesteld.
- 2) Pgb wordt bepaald aan de hand van de kostprijs van de goedkoopst compenserende voorziening in natura.
- 3) Pgb is toereikend om effectieve en kwalitatief goede hulp c.q. ondersteuning in te kopen.
- 4) Pgb ingekocht bij professional is maximaal 100 % van de kostprijs ingekochte zorg in natura¹⁰.
- 5) Pgb voor niet-professionele zorg heeft voor de gemeenten Gooise Meren, HBEL en Hilversum het minimumloon vanaf 23 jaar als ondergrens. Dit is voor Gooise Meren, HBEL en Hilversum gelijk aan de huidige regeling in de jeugdregelgeving. Voor Gooise Meren betekent dit wel een andere regeling dan in de huidige regelgeving maatschappelijke ondersteuning. Daar is nu geregeld een tarief voor niet professionele zorg van 50 % van het tarief voor zorg in natura. Met als ondergrens het minimum uurloon.¹¹

Zo nodig wordt het tarief opgeplust met reiskosten en feestdagenvergoeding op basis van de beleidskeuzes SVB. Indien in een keukentafelgesprek blijkt dat er aanleiding is om op te plussen kan dat omdat maatwerk eerste uitgangspunt (zie a) is. Dit hoeft niet expliciet in de regelgeving verwoord. Voorbeeld: een persoon uit het sociaal netwerk komt per auto uit een plaats 100 km verderop en maakt daarvoor reiskosten. Dan kan het pgb met reiskosten opgeplust.

⁹ Een andere optie is de waarde van de ondersteuning en jeugdhulp te bepalen aan de hand van de kosten die de cliënt maakt om met een pgb zelf de benodigde voorziening te regelen. Dit vraagt veel werk van de USd. De waardebepaling brengt de verschillende kostencomponenten in beeld en benoemt deze voor zover mogelijk naar aard en omvang. Als een budgethouder via een persoonsgebonden budget ondersteuning of jeugdhulp wil inkopen, komt hij meer kostencomponenten tegen dan alleen het salaris. Het budget zou dan ook de totale kosten van het inkopen van ondersteuning of jeugdhulp moeten vergoeden om hem in staat te stellen adequate hulp in te kopen. Denk aan de volgende kostencomponenten: salaris, vervanging tijdens vakantie, werkgeverslasten, verzekeringen, reiskosten, arbeidsomstandigheden, administratie en regel en bemiddelingskosten.

¹⁰ Onder zorg wordt in deze notitie verstaan: jeugdhulp c.q. maatschappelijke ondersteuning

¹¹ Gelet op het gelijkheidsbeginsel trekt Gooise Meren de tarifiering voor pgb niet professionele jeugdhulp en maatschappelijke ondersteuning gelijk. Daarbij geldt dat voor de reeds verleende of aangevraagde pgb's niet professionele maatschappelijke ondersteuning de tarifiering op basis van het overgangsrecht uiteraard gebaseerd blijft op de nu van kracht zijnde regelgeving.

Pgb voor niet professionele zorg heeft bij Weesp en Wijdmeren uit historisch oogpunt de volgende ondergrens, die voor deze gemeenten ook in de concept regelgeving is vastgelegd:

- jeugd: 60 % van het tarief voor zorg in natura;
- maatschappelijke ondersteuning: een vast bedrag van € 13,50 voor Huishoudelijke Hulp;
- maatschappelijke ondersteuning: een vast bedrag van € 20,- voor Begeleiding.

Voor de tarifiering geldt overigens altijd dat de eisen van maatwerk en toereikend zijn (a en c) er toe kunnen leiden dat het tarief voor het pgb in een individuele casus hoger wordt vastgesteld dan het minimumloon voor 23 jaar (e). De verwachting is dat dit zeer sporadisch zal voorkomen.

Niet-professionele jeugdhulp en maatschappelijke ondersteuning

Voor niet-professionele zorg wordt dus voor alle gemeenten een ander tarief gehanteerd dan voor professionele zorg. De markt voor niet-professionele zorg is een andere dan de markt voor professionele zorg. Niet-professionele zorg betreft de inwoner in de regel uit het sociale netwerk. Dit pgb is dan niet bedoeld als inkomen. Vandaaruit redenerend, hanteren de gemeenten voor niet-professionele hulp c.q. ondersteuning een lager pgb-tarief dan voor dezelfde zorg door een professional.

Bij de bepaling van de tarifiering is rekening gehouden met het feit dat niet-professionals niet onder een cao vallen en dat het gaat om voor de betreffende zorg ongeschoolden. Een minimumloon vanaf 23 jaar als ondergrens voor het tarief voor een pgb voor niet-professionele zorg is daarom uit maatschappelijk oogpunt een correcte ondergrens.

Professionele jeugdhulp en maatschappelijke ondersteuning

In de van kracht zijnde regelgeving maatschappelijke ondersteuning staan de volgende tarieven pgb voor ondersteuning door een professional.

Blaricum: 100 % van de zorg in natura

Gooise Meren: 100 % van de zorg in natura

Hilversum: 100 % van de zorg in natura

Huizen: 100 % van de zorg in natura

Laren: 100 % van de zorg in natura

Weesp 80 % van de zorg in natura

Wijdmeren: 80 % van de zorg in natura

In de van kracht zijnde gemeentelijke regelgeving jeugdhulp staan de volgende pgb tarieven voor jeugdhulp door een professional:

Blaricum: 90 % van de zorg in natura

Gooise Meren: 90 % van de zorg in natura

Hilversum: 90 % van de zorg in natura

Huizen: 90 % van de zorg in natura

Laren: 90 % van de zorg in natura

Weesp 80 % van de zorg in natura

Wijdmeren: 80 % van de zorg in natura

Gelet op het gelijkheidsbeginsel en het uitgangspunt keuzevrijheid is het hanteren van hetzelfde pgb tarief voor jeugdhulp als voor maatschappelijke ondersteuning rechtvaardig. Verhoging van het tarief voor maatschappelijke ondersteuning is niet rechtvaardig, gelet op de gewekte verwachtingen.

Verhoging van het pgb tarief naar 100 % voor professionele jeugdhulp voor alle gemeenten leidt naar verwachting niet tot significante kostenstijging. Ook de verhoging van het pgb tarief voor professionele maatschappelijke ondersteuning van 80 % naar 100 % voor Weesp en Wijdmeren leidt naar verwachting niet tot significante kostenstijging.

Het aantal pgb's dat verstrekt wordt is namelijk laag in verhouding tot de verstrekkingen als zorg in natura. Verder blijkt bij herindicatie de inwoner vaak te kiezen voor zorg in natura. De kwaliteit van de ingekochte jeugdhulp in natura is namelijk hoog en een inwoner ervaart minder rompslomp. Hiernaast geldt dat bij het verstrekken van jeugdhulp en maatschappelijke ondersteuning in natura sowieso 100 % wordt uitgegeven.

Een verhoging van het tarief voor het pgb voor professionele jeugdhulp naar 100 % kan echter wel tot enige kostenverhoging leiden. Ook de verhoging van het pgb tarief voor professionele maatschappelijke ondersteuning van 80 % naar 100 % voor Weesp en Wijdmeren leidt naar verwachting tot enige kostenstijging. De kostenverhoging is als volgt berekend:

Blaricum, Gooise Meren, Hilversum, Huizen en Laren: stijging van 10 % van de totale uitgaven pgb jeugd t.o.v. 2016. Weesp en Wijdmeren: stijging van 20 % van de totale uitgaven pgb jeugd én pgb maatschappelijke ondersteuning t.o.v. 2016. Uiteraard is hierbij voor alle gemeenten sprake van een schatting op basis van de uitgaven in 2016. Voor Weesp en Wijdmeren geldt hierbij dat dit een zeer grove schatting is. Want vanwege de overgang naar de inkoopregio Regio Gooi en Vechtstreek zijn de tarieven voor de zorg in natura, waar de pgb tarieven een afgeleide van zijn, voor deze gemeenten namelijk ook veranderd.

In onderstaande tabel is de indicatieve kostenstijging opgenomen.

Gemeente ¹²	Indicatieve kostenstijging t.o.v. 2016	Dekking De stijging kan worden opgevangen binnen de volgende begrotingsposten
Blaricum	€ 4.000,-	Stelpost Jeugd/Wmo
Hilversum	€ 53.000,-	Individuele voorzieningen jeugd
Gooise Meren	€ 44.000,-	Immaterieel maatwerk Jeugd
Huizen	€ 13.000,-	Stelpost Jeugd/Wmo
Laren	€ 1.000,-	Stelpost Jeugd/Wmo
Weesp	€ 41.000,-	Taakveld maatwerkdienstverlening 18- en Taakveld maatwerkdienstverlening 18+
Wijdmeren	€ 18.000,-	Dekking wordt gevonden binnen andere posten van het Sociaal Domein

f. Inzichtelijk voor inwoner

In de geactualiseerde regelingen is de systematiek verwoord in eenvoudige en heldere taal. Hiernaast geven consulenten in het gesprek met de inwoner een nadere toelichting op de systematiek en de consequenties voor de keuze voor een pgb. Ook zijn er publieksvriendelijke informatiefolders voor de inwoners.

g. Uitvoerbaarheid voor USd

Voor de USd is de systematiek werkbaar. De regeling is duidelijk en er is sprake van eenduidige bedragen.

Hierbij is aandachtspunt de landelijke indexatie van het minimumloon op 1 januari en 1 juli. Indien landelijk het minimumloon wordt geïndexeerd, dient het nieuwe bedrag aan het CAK doorgegeven te worden, indien sprake is van een beschikking pgb niet professionele zorg met een tarief van minimumloon 23 jaar. Als in de beschikking is opgenomen dat rekening wordt

¹² Eemnes neemt geen deel aan actualisatie jeugdregegeving en is daarom niet opgenomen in deze tabel.

gehouden met de landelijke indexering van het minimumloon hoeft de beschikking zelf uiteraard niet aangepast.

h. Kwaliteitstoets persoonsgebonden budget

De verordening regelt dát de gemeente kwaliteitseisen stelt. Aanknopingspunten om de kwaliteit te toetsen zijn de volgende punten.

- a. wat het beoogde resultaat van de individuele voorziening inhoudt;
 - b. wat de voorgenomen uitvoering van de individuele voorziening inhoudt;
 - c. welke derde de individuele voorziening gaat uitvoeren;
 - d. over welke kwalificaties deze derde beschikt;
 - e. wat de kosten zijn van de individuele voorziening, en;
 - f. waarom het aanbod van zorg in natura van de door de gemeente gecontracteerde of gesubsidieerde zorgaanbieder niet passend is naar het oordeel van de jeugdige of zijn ouders.
- Hiermee biedt de regelgeving in voldoende mate een grondslag voor beoordeling kwaliteit en eventuele weigering pgb omdat sprake is van onvoldoende kwalitatieve zorg.

De inhoud van de te stellen kwaliteitseisen hoort niet in detail in de verordening geregeld. Dat is maatwerk in het individuele geval. Daarvoor kan wel aangesloten worden bij de kwaliteitseisen die voor de vergelijkbare producten in de inkoopdocumenten zorg in natura staan. Verder kan het register bij VWS geraadpleegd:

<http://www.inspectieloketjeugd.nl/nieuwe-jeugdhulpaanbieders/zoek-bekende-jeugdhulpaanbieders>

Overigens is de toetsing van de kwaliteit van pgb aanbieders bij de diverse uitvoeringsdiensten een punt van zorg en verdient zeker aandacht. Voorstel is om regionaal, los van de actualisatie van de verordeningen, hier over af te stemmen en een handvat voor toetsen te ontwikkelen.

i. SVB beleidskeuzes

De SVB biedt de mogelijkheid om een aantal bedragen deel uit te laten maken van het pgb. Hieronder is gemotiveerd of dit al dan niet mogelijk is gemaakt in de geactualiseerde verordeningen.

Begeleidings- of administratiekosten

Het is niet toegestaan bemiddelingskosten of administratiekosten te betalen vanuit het persoonsgebonden budget. Dit is fraudegevoelig.

Een eenmalige uitkering

Het is niet toegestaan de zorgverlener een eenmalige uitkering te verstrekken vanuit het persoonsgebonden budget. Dit is fraudegevoelig.

Reiskosten

Het is toegestaan de zorgverlener reiskosten te vergoeden vanuit het persoonsgebonden budget. Dit hoort bij goed werkgeverschap.

Feestdagenvergoeding

Het is toegestaan de zorgverlener een feestdagenuitkering van maximaal € 200,- te verstrekken vanuit het persoonsgebonden budget. Dit hoort bij goed werkgeverschap. Het bedrag is bepaald op het maximumbedrag van de SVB.

Een vrij besteedbaar bedrag

Indien het persoonsgebonden budget aan het eind van het kalenderjaar niet geheel is besteed, kan de jeugdige of zijn ouder aanspraak maken op een verantwoordingsvrij bedrag van maximaal € 100,-. Het bedrag is bepaald op het maximumbedrag van de SVB. De pgbhouder gebruikt dit bedrag vaak voor lidmaatschap van Per Saldo. De belangenbehartiging vereniging van pgb-houders. Of voor lage kostenkantoorbenodigdheden, postzegels etc..

Eenmalige uitkering bij overlijden pgb houder

Deze eenmalige uitkering is bedoeld voor zorgverleners die werknemer of opdrachtnemer zijn van de budgethouder en die plotseling zonder werk komen door de beëindiging van een zorgovereenkomst. Een eenmalige uitkering in die situatie verstrekken is redelijk uit oogpunt van goed werkgeverschap.

j. Voorzieningen met een vast pgb tarief

Beleidskeuze

Naast een pgb voor diensten bestaat er ook een pgb voor individuele voorzieningen. De Wmo kende vóór 1 januari 2015 de mogelijkheid om voor bepaalde voorzieningen een vaste vergoeding te geven. De financiële tegemoetkoming is niet meer mogelijk en is vervangen door een pgb. De hoogte van het pgb wordt op maat vastgesteld en de maximale tegenwaarde van het pgb wordt bepaald aan de hand van de kostprijs van de voorziening in natura. Het gaat hierbij om een:

1. Pgb voor verhuizen
2. Individueel taxivervoer
3. Gebruik van een eigen auto, Autoaanpassing
4. Tijdelijke huisvesting
5. Bezoekbaar maken van een woning
6. Pgb voor een sportvoorziening
7. Onderhouds- en reparatiekosten

Argumenten en afweging

Volgens artikel 2.3.6 van de Wmo 2015 dient een pgb doeltreffend en toereikend te zijn. Om die reden kan niet (meer) altijd worden volstaan met een vast pgb bedrag. Dit wil niet zeggen dat de vaste bedragen niet meer opgenomen kunnen worden in de nadere regels. Er zal echter per situatie maatwerk moeten worden gehanteerd.

Het voorstel is om de nadere regels omtrent hoogte pgb als volgt aan te passen:

Ad.1. Pgb voor verhuizen

In de huidige regels rondom verhuizing is er een maximaal bedrag gekoppeld aan de verhuiskostenvergoeding. Aangezien het pgb op maat moet worden vastgesteld is een maximum stellen aan het pgb in strijd met deze maatwerkgedachte. Daarom is in de nieuwe regels opgenomen dat een pgb ten behoeve van verhuizing de werkelijke kosten bedraagt van de verhuizing rekening houdend met de keuze van de cliënt om al dan niet gebruik te maken van een erkende verhuizer.

Het kan soms voorkomen dat verhuizen adequater (en goedkoper) is dan een woning aan te passen. Soms komt het voor dat een woning voor een zeer hoog bedrag moet worden

aangepast terwijl er een woning beschikbaar is die niet zou moeten worden aangepast. Wanneer verhuizen de goedkoopst adequate oplossing is maar de cliënt wil van deze mogelijkheid geen gebruik maken kan de inwoner een pgb krijgen voor de (fictieve) verhuizing die wordt vastgesteld op maximaal €2.500,-

Ad. 2. (Rolstoel)taxi/ individueel taxivervoer

In de huidige regels staat dat een inwoner een pgb kan krijgen voor het gebruik van individueel taxivervoer van maximaal € 2.855 per jaar. In de nu voorliggende nadere regels is opgenomen dat een pgb voor het gebruik van een (rolstoel) taxi/individueel taxivervoer maximaal 500 zones per jaar is en gebaseerd is op het in de regio gangbare toepasselijke tarief voor de Wmo taxi vervoer. Hiermee is het Wmo-taxi vervoer en het individueel taxivervoer gelijk getrokken. Wanneer iemand een grotere vervoersbehoefte heeft kan worden afgeweken van het maximum van 500 zones.

Ad. 3. Gebruik eigen auto/autoaanpassing

Het gebruik van een eigen auto is algemeen gebruikelijk. Soms is het gebruik van de eigen auto, vanwege de beperkingen van de inwoner, niet als algemeen gebruikelijk te beschouwen. Dan kan er een PGB worden verstrekt voor het gebruik van de eigen auto van €0,19 per kilometer, uitgaande van maximaal 2500 kilometer per jaar.

Het maximum van 2500 kilometer is gebaseerd op het aantal zones voor taxivervoer. Eén zone taxivervoer komt overeen met 4 a 5 kilometer. Uitgaande van 5 kilometer keer 500 zones komt dit uit op 2500 kilometer per jaar. Wanneer iemand een groter vervoersbehoefte heeft kan hiervan worden afgeweken.

Een pgb ten behoeve van een autoaanpassing bedraagt de laagste kostprijs van de noodzakelijke aanpassingen. Hierin zijn geen wijzigingen ten opzichte van de huidige regels.

Ad. 4. Tijdelijke huisvesting en dubbele woonlasten

Een pgb ten behoeve van tijdelijke huisvesting of dubbele woonlasten bedraagt maximaal de werkelijk gemaakte kosten, met als maximum de maximale huurgrens als genoemd in artikel 13 van de Wet op de huurtoeslag. Hierin zijn geen wijzigingen ten opzichte van de huidige regels.

Ad. 5. Bezoekbaar maken van een woning

In de huidige nadere regels staat dat een pgb voor het bezoekbaar maken van een woning maximaal € 5000,00 bedraagt.

In de nu voorliggende nadere regels is opgenomen dat een pgb ten behoeve van het bezoekbaar maken van een woning, de laagste kosten van de noodzakelijke aanpassingen die hiervoor zou worden gehanteerd door een door de gemeente gecontracteerde aannemer en rekening houdende met de keuze van de cliënt om al dan niet gebruik te maken van een erkende aannemer, bedraagt. Hierbij gaat het om het bezoekbaar maken van een woning voor een thuiswonende inwoner van de eigen gemeente.

Op grond van artikel 2.3.5 lid 6 Wmo 2015 hoeft een gemeente geen maatwerkvoorziening te verstrekken indien de cliënt aanspraak heeft op verblijf in een Wlz-instelling of buiten de gemeente woont.

Het kan echter voorkomen dat een partner of kind in een verzorgingsinstelling woont of buiten de gemeente, maar graag de woning van de ouders of partner bezoekt. Ook in geval van co-ouderschap kan het voorkomen dat een woning soms bezoekbaar moet worden gemaakt, om het mogelijk te maken dat de partner of kind de woning kan bezoeken.

In de voorliggende nadere regels wordt hiervoor bovenwettelijk gemeentelijk beleid opgesteld. Door het opstellen van bovenwettelijk gemeentelijk beleid, wordt het mogelijk dat er een pgb wordt verstrekt ten behoeve van het bezoekbaar maken van een woning, voor cliënten met een Wlz-indicatie of die buiten de gemeente wonen. Omdat het in deze gevallen om bovenwettelijk gemeentelijk beleid gaat hoeft een pgb bedrag niet toereikend te zijn. Een PGB bedraagt dan maximaal € 5000,00.

Ad. 6. Pgb voor een sportvoorziening

In verband met maatwerk is in de nadere regels opgenomen dat een pgb voor aanschaf van een sportvoorziening de laagste prijs bedraagt die hiervoor zouden worden gehanteerd door een door de gemeente gecontracteerde leverancier. Voorheen was het pgb maximaal € 2500.

Ad. 7. Onderhouds- en reparatiekosten

Indien een pgb wordt verstrekt voor de aanschaf van goederen kan er een (jaarlijks) bedrag worden verstrekt ter dekking van een deel van of de totale onderhouds- en reparatiekosten. De maximale vergoeding staat gelijk aan het bedrag voor onderhouds- en reparatiekosten die hiervoor zouden worden gehanteerd door een door de gemeente gecontracteerde leverancier.

k. Berekening hoogte pgb is uitputtend in de geactualiseerde verordeningen geregeld

Alle regels over het berekenen van de hoogte van het pgb zijn opgenomen in de geactualiseerde verordeningen. Dit is het meest passend bij de verantwoordelijkheidsverdeling tussen raad en college.

In de momenteel van kracht zijnde regelgeving Jeugd en Wmo is de berekening van het pgb op hoofdlijnen geregeld in de verordening maar zijn de concrete bepalingen over de hoogte van het pgb en de wijze waarop die hoogte wordt vastgesteld in de nadere regels opgenomen (delegatie van raad aan college). Het is zeer de vraag of deze delegatie na 1 januari 2015 nog toegestaan is. Tijdens de parlementaire behandeling van het wetsvoorstel Wmo 2015 heeft de regering namelijk te kennen gegeven eraan te hechten dat gemeenteraden bij het opstellen van de verordeningen de *kaderstellende rol* ten volle benutten en ... dat met *het delegeren van bevoegdheden* aan het college dan ook naar het oordeel van de regering *terughoudend* omgegaan dient te worden.

Vervolgens heeft met name de rechtbank Overijssel in een Wmo 2015 zaak bepaald "dat de wijze van tarifiering en in ieder geval het daarin gemaakte onderscheid bij verordening dient te worden geregeld. De rechtbank constateert dat dit in de gemeente Losser niet is gebeurd. Artikel 11 van de Verordening houdt immers geen, maar laat de nadere invulling daarvan over aan het college." De rechtbank Overijssel heeft vervolgens in een Jeugdwet uitspraak zijdelings aangestipt dat het maar de vraag is of de raad de berekening mag delegeren aan het college ter regeling. De CRvB heeft (nog) geen uitspraak gedaan onder de nieuwe regelgeving, maar het kan dat de CRvB de rechtbank hierin volgt gelet op de essentialia-doctrine¹³ van de CRvB.

Concluderend is het opnemen van een uitputtende regeling van berekening pgb in de verordening het meest passend en daarom ook juridisch het minst risicovol bij bezwaar- en beroepsprocedures. Dit volgt dus uit:

- 1) parlementaire behandeling Wmo 2015;
- 2) artikel 2.9 onderdeel c Jeugdwet;
- 3) de essentialia-doctrine van de CRvB;
- 4) ledenbrief 16/090 van de VNG;

¹³ De essentialia-doctrine houdt in dat de substantiële materiële norm- en kaderstelling (de 'essentialia') voorbehouden is aan de gemeenteraad (in aanvulling op de norm- en kaderstelling die volgt uit landelijke wet- en regelgeving); enkel delegatie van nadere uitvoeringsregels kan gedelegeerd worden.

- 5) de ontwikkelingsrichting van de jurisprudentie na 1 januari 2015 (jurisprudentie Wmo 2015: ECLI:NL:RBOVE:2016:3754, jurisprudentie Jeugdwet: ECLI:NL:RBOVE:2016:5199).

3.4 Eigen bijdrage maatwerkvoorzieningen Wmo 2015

Beleidskeuze

De voorliggende concept Verordening Wmo 2018 bevat een beleidsmatige keuze met betrekking tot de eigen bijdrage systematiek Wmo. Naast de landelijke wijzigingen eigen bijdrage Wmo, die per 1 januari 2017 zijn ingevoerd is in bijgaande Verordening een keuze gemaakt om de eigen bijdrage systematiek te vereenvoudigen. In de Verordening is de methode voor het heffen van de eigen bijdrage door de gemeente vereenvoudigd door één tarief te hanteren voor alle individuele voorzieningen (niet zijnde hulpmiddelen, beschermd wonen en opvang). Het voorstel is om het laagste tarief van huishoudelijke hulp à € 25 voor alle andere voorzieningen te hanteren voor het innen van de eigen bijdrage

Argumenten en afwegingen

Een belangrijk punt in de Wmo verordening is de eigen bijdrage. Eind 2016 heeft het kabinet besloten tot een *verlaging van de eigen bijdragen voor de Wmo* vanaf 1 januari 2017. Door dit besluit zijn de meeste knelpunten opgelost zoals in het regionale onderzoek van de Gooi en Vechtstreek naar voren zijn gekomen. Het betekent namelijk dat iedereen minder eigen bijdrage gaat betalen. De gemeenten worden gecompenseerd voor dit verlies aan inkomsten door het verhogen van het gemeentebudget met € 50 miljoen landelijk.

Een knelpunt wat nog niet is opgelost door het landelijk beleid is dat er op dit moment nog zeventien verschillende tarieven in onze regio door het CAK worden gehanteerd voor het heffen van de eigen bijdrage. Hierdoor blijven de volgende knelpunten nog bestaan die ook naar voren zijn gekomen in het regionaal onderzoek:

1. De informatievoorziening aan inwoners is moeilijk door de complexe methode van het innen van de eigen bijdrage. De nationale ombudsman heeft dit knelpunt ook benoemd in zijn onderzoeksrapport naar eigen bijdrage heffing.
2. Inwoners met een zwaardere beperking betalen meer eigen bijdrage dan mensen met een lichte beperking voor dezelfde soort ondersteuning. Door het hanteren van verschillende tarieven per soort ondersteuning betaalt een persoon met zware dagbesteding nu meer eigen bijdrage dan iemand met lichte dagbesteding.
3. De administratieve verwerking bij het CAK, aanbieders en gemeenten is complex door het hanteren van verschillende tarieven.

Het gevolg van de complexe wijze van eigen bijdrage inning met meerdere tarieven is dat inwoners geconfronteerd kunnen worden met onvoorziene kosten. Hierdoor kunnen zij in de problemen komen of afzien van zorg. Een groot deel van deze knelpunten kunnen worden opgelost door één tarief te hanteren voor de voorzieningen huishoudelijke hulp, begeleiding, dagbesteding en kortdurend verblijf. Dit maakt het administratief proces eenvoudiger en zorgt ervoor dat inwoners makkelijker inzicht hebben in de bijdrage die zij moeten gaan betalen. Daarnaast maakt dit het eigen bijdrage systeem rechtvaardiger, doordat mensen met zware beperkingen niet extra betalen ten opzichte van mensen met dezelfde soort zorg en lichtere beperkingen.

De eigen bijdrage voor de individuele voorzieningen zoals scootmobielen en of woningaanpassingen kunnen niet worden gelijk getrokken omdat de eigen bijdrage voor deze voorzieningen niet op basis van een uurprijs worden berekend.

Ook beschermd wonen en opvang kan niet worden gelijk getrokken aan de eerder genoemde diensten omdat voor beide vormen een systeem van landelijke toegang is. Een lagere eigen bijdrage in Hilversum of de regio kan leiden tot een aanzuigende werking. Daarnaast bevindt Beschermd Wonen

zich op een beperkt aantal locaties. De gemeente waar veel beschermd wonen is (Gooise meren) heeft daardoor een groter nadeel in de inkomsten dan een andere gemeente in de regio, waar geen of weinig beschermd wonen is. Beschermd wonen en opvang zijn geen maatwerkvoorzieningen die per uur worden afgerekend, maar worden per 24 uur berekend. De voorzieningen zijn dus niet op dezelfde wijze te maximaliseren.

Financiële consequentie samenvoegen tarief eigen bijdrage

Het precieze financiële effect van het hanteren van één tarief voor huishoudelijke hulp, begeleiding, dagbesteding en kortdurend verblijf is moeilijk uit te rekenen, omdat gemeenten geen toegang hebben tot de inkomensgegevens van inwoners die eigen bijdrage betalen. Wel is het maximale financiële risico te beredeneren op basis van gegevens die het CAK heeft vrijgegeven. Het maximale risico van het hanteren van één tarief op basis waarvan de eigen bijdrage wordt berekend is een daling van de inkomsten voor de gemeente van circa 20%. Alleen bij de duurdere ondersteuningsvormen als begeleiding en dagbesteding gaat de eigen bijdrage omlaag. Het is zeer onwaarschijnlijk dat deze daling zich voordoet. Dit komt doordat inwoners met een hoog zorggebruik vaak de maximale periode bijdrage betalen. Voor mensen vanaf een middeninkomen levert de aanpassing een lagere eigen bijdrage op bovenop de verlaging door landelijk beleid. De wijziging heeft niet voor elke inkomensgroep consequenties en daarmee wordt het risico beperkt.

De maximaal verwachte daling van de inkomsten voor de gemeente zijn circa 10%. Op basis van de daadwerkelijke aantal uren per soort ondersteuning is in de tabel hieronder een indicatie van de daling van de inkomsten eigen bijdrage weergegeven. Doordat Weesp en Wijdmeren in 2016 niet deel uit maakten van de regio Gooi en Vechtstreek zijn daar niet de daadwerkelijke aantallen gebruikt, maar is er gerekend met 10%.

Dit betreft een inschatting op basis van de eigen bijdrage 2016. Hierin zijn nog niet de effecten van de landelijke wijzigingen in meegerekend.

Deze landelijke wijzigingen zullen een verlagend effect hebben op de eigen bijdrage én de daling van de inkomsten van de gemeente in onderstaande tabel.

gemeente	EB inkomsten 2016	Indicatie daling inkomsten eigen bijdrage*
Blaricum	149.000	14.000
Eemnes	118.000	12.000
Gooise Meren	905.000	80.000
Hilversum	1.272.000	151.000
Huizen	533.000	51.000
Laren	136.000	11.000
Weesp	221.000	22.000
Wijdmeren	417.000	42.000

De verwachting is dat bovenstaande oplossingsrichting niet tot een budgetoverschrijding zal leiden.

3.5 Eigen bijdrage Opvang Wmo 2015

Beleidskeuze

De procedure rondom opleggen en innen eigen bijdrage voor Opvang wijkt af van de procedure voor opleggen en innen van de eigen bijdrage voor de overige maatwerkvoorzieningen. De eigen bijdrage voor Opvang wordt niet door het CAK geïnd maar door de opvangorganisaties zelf. Dat zijn momenteel RIBW en de Vrouwenopvang. Deze organisaties zijn daarvoor gemandateerd. In de concept regelgeving maatschappelijke opvang is deze regeling gelijk gebleven aan die in de van kracht zijnde regelgeving maatschappelijke ondersteuning.

Mocht na formele besluitvorming over het beleidsplan Bescherming en Opvang een wijziging in deze systematiek nodig blijken, dan wordt de concept regelgeving daarop aangepast. Dit gebeurt dan voordat de concept regelgeving aan het bestuur ter besluitvorming wordt voorgelegd.

Argumenten en afwegingen

Bescherming en opvang bestaat uit de gemeentelijke taken openbare geestelijke gezondheidszorg, verslavingszorg, aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling, beschermd wonen, maatschappelijke opvang en vrouwenopvang. De gemeenten in de Gooi en Vechtstreek werkten het afgelopen jaar met een vertegenwoordiging van inwoners, cliënten en professionele partners aan de totstandkoming van het beleidsplan Bescherming en Opvang. Met elkaar en de professionele partners willen de gemeenten zorgen dat ook de meest kwetsbare inwoners veilig en beschermd (thuis) kunnen wonen. Opvang is pas in allerlaatste instantie aan de orde (vangnet). Naast vaststellen van het beleidsplan wordt aan de raad gevraagd om de bevoegdheden en middelen van centrumgemeente voor deze functie over te dragen aan de Regio Gooi en Vechtstreek.

Vanaf 1 januari 2018 is de Gemeenschappelijke regeling Gooi en Vechtstreek dus ook verantwoordelijk voor de procedures rondom opleggen en innen eigen bijdrage Opvang. Met de aanbieders zullen voor die tijd afspraken worden gemaakt. Op dit moment is formeel nog niet bekend wie de aanbieders zijn. Ook is formele besluitvorming door het bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling Gooi en Vechtstreek nodig over een eventueel mandaatbesluit aan de aanbieders om het opleggen en innen van de bijdrage mogelijk te maken.

In de nu voorliggende nadere regels Wmo 2018 is om deze reden nog geen update gemaakt van de eigen bijdrage regeling rondom de kosten voor opvang. Mocht aanpassing vanwege actuele ontwikkelingen Bescherming en Opvang nodig blijken, dan gebeurt dit alsnog voorafgaand aan besluitvorming over deze nadere regels.

3.6 Weigeringsgronden

Beleidskeuze

De concept verordening maatschappelijke ondersteuning bevat een artikel met weigeringsgronden voor maatwerkvoorzieningen. In de concept verordening jeugdhulp is een paragraaf met criteria voor toekenning en weigering voor een individuele voorziening jeugdhulp opgenomen. Dit biedt inwoners meer inzicht in de voorwaarden waaraan moet worden voldaan om voor een individuele maatwerkvoorziening in aanmerking te komen. Het biedt de gemeentelijke uitvoeringsdiensten een concreet handvat voor de afweging die ten grondslag ligt aan toekenning of weigering van een voorziening.

Argumenten en afweging

Uit de tekst van artikel 2.1.3 Wmo 2015 volgt dat bij Wmo-verordening moet worden bepaald op welke wijze en op basis van welke criteria wordt vastgesteld of een cliënt voor een maatwerkvoorziening voor zelfredzaamheid, participatie, beschermd wonen of opvang in aanmerking komt. Ook de Memorie van toelichting bij artikel 2.1.3 Wmo 2015 is heel duidelijk: *“In de verordening zal de gemeente aan de hand van geschikte en toepasbare criteria meer in detail en concreet nader moeten afbakenen in welke gevallen iemand voor een maatwerkvoorziening in aanmerking komt”*. Een afwijzing van een maatwerkvoorziening zal gebaseerd moeten worden op in de Wmo-verordening opgenomen weigeringsgronden. Dit is recent bevestigd door de CRvB (CRvB 08-02-2017, nr.15/344 WMO). De uitspraak is weliswaar gedaan onder de Wmo 2007, echter de verwachting is dat de uitkomst onder de Wmo 2015 niet anders zal zijn. Net als in het oude artikel 5 Wmo is in artikel 2.1.3 Wmo 2015 immers geregeld dat de criteria voor maatwerkvoorzieningen in de Wmo-verordening opgenomen moeten worden. Eerder is ook al jurisprudentie over dit onderwerp verschenen, zie bijvoorbeeld CRvB 23-03-2016, nr. 15/339 WMO en CRvB 24-09-2014, nr. 12/6389 WMO.

In de huidige verordeningen maatschappelijke ondersteuning van de gemeenten Weesp en Wijdmeren zijn al weigeringsgronden opgenomen. Bij de andere gemeenten is dat niet het geval. Artikel 2.9 onderdeel a van de Jeugdwet bepaalt dat de gemeenteraad bij verordening moet aangeven wat de voorwaarden voor toekenning van een individuele voorziening zijn. Dit betekent dat ook in de concept verordening jeugdhulp criteria voor toekenning en weigering van de individuele voorziening horen te worden opgenomen.

3.7 Beleidsregels jeugdhulp

Beleidskeuze

De concept “Beleidsregels jeugdhulp 2018” bevatten richtlijnen gebruikelijke hulp. Dit biedt de inwoners inzicht in wat onder gebruikelijke hulp wordt verstaan én het is een handvat voor de USd bij het onderzoek naar het probleem en het zelf oplossend vermogen vanuit de eigen kracht van de inwoner.

Argumenten en afweging

In elke individuele zaak hoort de gemeente onderzoek te doen naar de concrete feiten en omstandigheden, de mogelijkheden en beperkingen van de jeugdige en zijn sociaal netwerk en de daarmee samenhangende behoefte aan ondersteuning, hulp of zorg. Naar aanleiding van dat onderzoek zal de vorm en omvang van de toe te kennen jeugdhulpvoorziening moeten worden bepaald. Daarbij wordt ook onderzocht of het bieden van gebruikelijke hulp vanuit de eigen kracht mogelijk is.

Volgens de recente jurisprudentie kan ‘gebruikelijke hulp’ een reden zijn om jeugdhulp te weigeren, maar alleen voor zover dit als zodanig is opgenomen in het gemeentelijke beleid en daarover een objectief afwegingskader is vastgesteld dat ruimte biedt voor een individuele beoordeling. De beleidsregels bevatten zo een afwegingskader.

Dit afwegingskader sluit aan op de “Richtlijn gebruikelijke zorg van ouders voor kinderen met een normale ontwikkeling, per leeftijd” zoals opgenomen in de CIZ Beleidsregels indicatiestelling WLZ.

De beleidsregels sluiten aan op de lijn van de recente jurisprudentie (o.a. rechtbank Noord-Nederland 26-8-2016, nr. 16/2689 Awb en rechtbank Overijssel 3—12-2016, ECLI:NL:RBOVE:2016/5199).

3.8 Beleidsregels maatschappelijke ondersteuning

Beleidskeuze

In elke individuele zaak staat de behoefte van de inwoner centraal, wordt maatwerk geboden en wordt samen met de inwoner gekeken welk resultaat hij of zij wil bereiken. Hierbij wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van de eigen kracht van de inwoner en zijn of haar netwerk. Het streven is zoveel mogelijk eigen regie voor de inwoner.

Wij gaan uit van de professionaliteit en deskundigheid van de uitvoeringsdienst om een afgewogen besluit te kunnen nemen. Daarom zijn er in principe geen beleidsregels voor maatschappelijke ondersteuning.

Gelet op de uitspraak van de Centrale Raad van Beroep van 18 mei 2016 zijn wij genooddaakt wel beleidsregels te schrijven voor de voorziening Huishoudelijke Hulp. De “Beleidsregels Wmo 2017” biedt inwoners inzicht in wat onder Huishoudelijke Hulp wordt verstaan en is een handvat voor de uitvoeringsdienst.

Argumenten en afweging

Eén van de resultaten van de voorziening Huishoudelijke Hulp is dat de inwoner beschikt over een ‘schoon en leefbaar huis’. Een schoon en leefbaar huis betekent dat het huis niet vervuilt, dat gezondheidsrisico’s worden voorkomen en dat periodiek wordt schoongemaakt om zo een algemeen aanvaardbaar basisniveau van schoon te realiseren. Dit betekent dat de inwoner gebruik moet kunnen maken van een schone woonkamer, keuken, gang en trap, sanitaire ruimtes en als slaapvertrek in gebruik zijnde ruimtes (inclusief schoon beddengoed). De genoemde ruimtes dienen met enige regelmaat schoongemaakt te worden. Een schoon huis wil niet zeggen dat alle vertrekken wekelijks

schoongemaakt moeten worden. Een leefbaar huis staat voor opgeruimd en functioneel, bijvoorbeeld om vallen te voorkomen.

In de "Beleidsregels Wmo 2018" staat welke activiteiten nodig zijn om het resultaat te bereiken van een schoon en leefbaar huis. Per activiteit is een norm beschreven over de frequentie waarmee die moet plaatsvinden. Voor het bepalen van de normtijden en de afwegingen is gebruik gemaakt van de richtlijnen die het CIZ in 2006 heeft vastgesteld. In 2014 zijn deze richtlijnen aangepast naar aanleiding van de nieuwe Wmo 2015. Naar aanleiding van uitspraken van de Centrale Raad van Beroep van 18 mei 2016 zijn de richtlijnen in het najaar van 2016 getoetst aan het onafhankelijke onderzoek dat KPMG in opdracht van de gemeente Utrecht heeft uitgevoerd. Het resultaat hiervan is verwerkt in de beleidsregels.

3.9 Evaluatie resultaten inzet individuele voorziening/maatwerkvoorziening in natura en als pgb

Beleidskeuze

De inzet van de individuele maatwerkvoorziening hoort tot het gewenste resultaat te leiden. Daarom evalueert de gemeente de voorziening in samenspraak met de betreffende inwoner en desgewenst met diens mantelzorger. Zo nodig kan dan bijstelling plaatsvinden. Dat deze evaluatie daadwerkelijk plaatsvindt is geborgd in de geactualiseerde regelgeving.

De evaluatie op casusniveau heeft niet als doel de klanttevredenheid van alle cliënten gezamenlijk in algemene zin te meten. Daar richt de regionale monitor Sociaal domein zich op.

Argumenten en afweging

Voor een zuivere afweging van de wijze waarop de evaluatie moet plaatsvinden is het belangrijk om af te bakenen wat er precies geëvalueerd wordt. De evaluatie zoals bedoeld in de geactualiseerde regelgeving heeft betrekking op de resultaten van de individuele verstrekking voor de individuele inwoner. De evaluatie heeft als doel in beeld te krijgen of de resultaten die de inwoner wil bereiken behaald zijn. Wanneer dit niet het geval is, moet de evaluatie ook aanknopingspunten opleveren hoe de resultaten wel bereikt kunnen worden.

Evaluatie van de resultaten van de inzet van de individuele voorzieningen op cliëntniveau is maatwerk. Evaluatie vindt daarvoor plaats door cliënt én gemeente in samenspraak. Daarom vermeldt de beschikking wel op welke wijze de tussentijdse evaluatie plaatsvindt maar is de vorm van de evaluatie niet expliciet voorgeschreven door de regelgeving. De beschikking en het plan van aanpak zijn altijd de basis voor de evaluatie. En bij de verstrekking van een pgb het plan van de inwoner voor de inzet van dit pgb.

Hoofdstuk 4 De geactualiseerde regelgeving 2018

4.1 Resultaat: geactualiseerde regelgeving

Resultaat evaluatie

Bijgestelde concept regelgeving die:

1. bijdraagt aan integraal werken;
2. de inwoner centraal stelt, d.w.z.:
 - c. de rechten en plichten van inwoners inzichtelijk vastlegt;
 - d. het uitvoeringsproces voor inwoners inzichtelijk vastlegt;
3. efficiënt en effectief uit te voeren is door de gemeentelijke uitvoeringsorganisatie.

Het resultaat van de evaluatie bestaat uit de volgende geactualiseerde concept regelingen.

- Verordening jeugdhulp 2018
- Nadere regels jeugdhulp 2018
- Beleidsregels jeugdhulp 2018
- Verordening maatschappelijke ondersteuning 2018
- Nadere regels maatschappelijke ondersteuning 2018
- Beleidsregels maatschappelijke ondersteuning 2018
- Procesverordening Sociaal domein, Deelverordening Jeugdhulp 2018, Deelverordening maatschappelijke ondersteuning 2018

De geactualiseerde regelgeving is helder en inzichtelijk. De verwachting is dat gemeentelijke uitvoeringsdiensten en wijkteams hier goed mee kunnen werken.

4.2 Basis actualisatie regelgeving

De actualisatie van de regelgeving is gebaseerd op:

- De gedeelde beleidsvisie Sociaal domein van de regio gemeenten zoals verwoord in de diverse beleidsplannen Sociaal domein: integrale aanpak (1 plan), eigen regie door inwoners en procesregie door de gemeente (consulent).

Het doel is dat belanghebbende jeugdigen en inwoners waar nodig tijdig bij hun situatie passende hulp krijgen, met als beoogd resultaat ervoor te zorgen dat hun eigen kracht en het zorgend en probleemoplossend vermogen van het systeem van en rondom de jeugdige en de inwoner zich versterkt. Daarbij staat een integrale aanpak voorop. Dat wil zeggen dat de problematiek op alle levensdomeinen met name bij multiproblematiek vanaf de vraagverkenning in zijn geheel in beeld wordt gebracht. En dat de oplossing bij multiproblematiek allesomvattend is.

De regelgeving biedt ook de grondslag voor het voeren van eigen regie en sturing voor de jeugdigen en de inwoners op de inzet van de jeugdhulp en maatschappelijke ondersteuning. Daarvoor is nodig dat zij beschikken over de informatie die ze daarvoor nodig hebben en dat voor hen duidelijk is welke keuzevrijheid zij hebben. Daarom is in de geactualiseerde regeling o.a. duidelijk vermeld welke informatie het college in de beschikking op neemt. Ook is daarom in de regeling de keuzevrijheid van de jeugdigen en inwoners tussen zorg in natura en pgb is helder verwoord.

De procesregie van de gemeente rondom de toekenning en verlening van jeugdhulp borgt de integrale benadering rond de jeugdigen en de inwoner;

- De evaluatie zoals verwoord in hoofdstuk 2;
- Beleidskeuzes zoals verwoord in hoofdstuk 3.
- Aanpassingen landelijke wet- en regelgeving na 1 januari 2015;
- Jurisprudentie na 1 januari 2015;
- De gemeentelijke regelgeving die momenteel van kracht is in de regio Gooi en Vechtstreek;

- Het VNG model;
- Het model van Schulinck;
- Onderzoek naar leerpunten uit regelgeving van andere gemeenten;
- De CIZ richtlijn voor gebruikelijk hulp jeugdigen.

Na positieve besluitvorming van het directieoverleg over de concept regelgeving, adviseren de gemeentelijke beleidsafdelingen de colleges van burgemeester en wethouders de conceptregelgeving om advies voor te leggen aan de adviesraden Sociaal domein. Zo nodig wordt n.a.v. deze adviezen regelgeving aangepast (coördinatie door de Regio Gooi en Vechtstreek, lokale besluitvorming). Vervolgens wordt de concept regelgeving via de afzonderlijke colleges van burgemeester en wethouders ter vaststelling aan de gemeenteraden voorgelegd.

Bijlage 1 Evaluatie in detail

Kader en thema's evaluatie

De strekking van de vragen uit het toetsingskader evaluatie en uit de thema's evaluatie is voorgelegd aan:

- inwoners: vertegenwoordigers van cliëntenorganisaties¹⁴ en vertegenwoordigers van de adviesraden Sociaal domein¹⁵ (Samenkracht! bijeenkomst op 2 november 2016); en aan
- gemeentelijke uitvoeringsorganisaties (kwaliteitsmedewerkers en consultants).

Hieronder zijn de verbeterpunten verwoord die de inwoners hebben geconstateerd en de verbeterpunten die de gemeentelijke uitvoeringsorganisaties hebben benoemd. Daarbij is per ingebracht verbeterpunt ook beargumenteerd afgewogen op welke wijze deze verbeterpunten zijn verwerkt in de geactualiseerde concept regelgeving. Uiteraard voor zover dit verwerkt kan worden, gelet op het beleid en de geldende landelijke regelgeving en jurisprudentie.

Toetsingskader evaluatie

Ondersteunt de regelgeving:

1. het uitgangspunt integraal werken?
2. de doelstelling van het centraal stellen van de inwoner?
3. de professionele uitvoeringsdiensten?
4. Is de regelgeving in overeenstemming met het juridisch kader uit de wetgeving en de jurisprudentie?

Thema's evaluatie

1. *Het proces*
Is de regelgeving ondersteunend voor het proces van melding tot en met beschikking en wat is voor verbetering vatbaar?
2. *De beoordelingsruimte*
Hoe komen de beslissingen tot stand, is de regelgeving daarin voldoende ondersteunend en wat is voor verbetering vatbaar?
3. *Toewijzingsproblemen*
Inventariseren van verbeterpunten, o.a. ten aanzien van pgb, vervoerskosten en de eigenbijdrage Wmo?
4. *Overige verbeterpunten*
Oppakken overige verbeterpunten die tijdens de evaluatie naar boven komen.

Verbeterpunten uit Samenkracht!

De deelnemers aan de Samenkracht! bijeenkomst op 2 november 2016 benoemden een aantal verbeterpunten in de momenteel van kracht zijnde regelgeving. Ze droegen oplossingen aan. Deze oplossingen zijn zoveel mogelijk overgenomen. Zie hieronder.

¹⁴ Voor deze bijeenkomst waren diverse cliëntenorganisaties uitgenodigd. Zie bijlage 2 voor de genodigdenlijst.

¹⁵ Hiernaast geven de adviesraden Sociaal domein in een later stadium hun advies over de nu voorliggende geactualiseerde regelgeving. De colleges van burgemeester en wethouders worden hierover nog geadviseerd aan de hand van een reactiematrix.

Geconstateerde verbeterpunten op hoofdlijnen

Thema proces

1. Borgen integrale aanpak is noodzakelijk.
2. Klachtenprocedures lopen door elkaar. En wat er met de klacht wordt gedaan is niet helder. Het moet helder zijn wanneer de bewoner zich tot gemeente, aanbieder of regio richt. Bijv. het onderscheid uitleggen tussen klagen over het gedrag van de ambtenaar, over de toekenning van de voorziening, kwaliteit van de zorg. En maak duidelijk wat er met de klacht wordt gedaan. Wanneer is er terugkoppeling?
3. Monitoring resultaten inzet voorzieningen is niet helder geregeld.

Thema beoordelingsruimte

4. Verordeningen zijn niet makkelijk leesbaar (lange lappen tekst) of begrijpelijk (moeilijke woorden). Daardoor is niet goed te beoordelen wat de inhoud is van de regeling.
5. Termen zoals 'voldoende', 'draagkracht', 'zorgvuldig', 'feitelijke gegevens' zijn niet duidelijk.
6. Niet alleen cliënt maar ook gemeente heeft rechten en plichten. Die moeten ook benoemd in de verordening.

Thema toewijzingsproblemen

7. Eigen bijdrage regeling is niet helder. Geef hier helderheid over in de verordening.

Thema overige verbeterpunten

8. Mogelijkheden van cliëntondersteuning moeten duidelijk in de verordening worden opgenomen.
9. Communicatie met aanvragers moet duidelijk geregeld. Tips rechtstreeks uit het verslag.
 - o Zorg dat er geen spelfouten in de Verordening staan.
 - o Correspondentie na bijv. een klacht moet in begrijpelijke taal.
 - o Geen moeilijke woorden en gebruik korte zinnen
 - o Het taalgebruik is te juridisch.
 - o Verslag van gesprek moet in heldere taal.
 - o Uniform gebruik van 'verslag' in één artikel.

Argumenten en afweging

Bij de actualisatie van de regelgeving zijn deze punten, rekening houdend met de door inwoners en adviesraden aangedragen oplossingen, als volgt opgelost

Thema proces

1. De integrale aanpak is geborgd in de geactualiseerde regelgeving. In hoofdstuk 3 onder A "Borgen integrale aanpak USd voor multiproblematiek inwoners is verwoord op welke manier dat is gedaan.
2. Dit is in de toelichting op de verordening verduidelijkt. Nu is duidelijker wanneer inwoners een klacht kunnen indienen over gedrag van ambtenaren en bestuurders (de klachtenprocedure op grond van de Algemene wet bestuursrecht). Er is ook een duidelijkere verwijzing naar de klachtprocedures over aanbieders bij de Regio Gooi en Vechtstreek opgenomen. Ook is een verwijzing naar de klachtenprocedures bij de aanbieders zelf opgenomen. Verder is in de toelichting aangegeven waar informatie over de betreffende klachtenprocedures te vinden is.
3. Monitoring op de resultaten van de inzet van de individuele maatwerkvoorzieningen op cliëntniveau is maatwerk. Evaluatie vindt daarvoor plaats door cliënt én gemeente in samenspraak.. Basis voor de evaluatie is de beschikking. In de verordeningen is geregeld dat de beschikking vermeldt op welke wijze de tussentijdse evaluatie plaatsvindt.

Thema beoordelingsruimte

4. Voornemen is om regionaal een publieksvriendelijke versie van de verordeningen te ontwikkelen. Toelichting van de consultants op de regelgeving tijdens het keukentafelgesprek als dat nodig is. Daarbij kunnen de consultants ook informatieve folders voor specifieke onderwerpen uitreiken. Die bestaan al.
5. De tekst van de geactualiseerde regelgeving is nagelopen. Vage termen zijn nader toegelicht in de toelichting. In verband met de juridische houdbaarheid is het echter niet mogelijk om alle juridische vaktermen te vervangen door andere termen.
6. Er staat nu een totaalbeeld van rechten en plichten gemeente en inwoners in heldere taal in de verordeningen. Zie bv. de opbouw en inhoud van hoofdstuk 3, paragraaf 3 Jeugdverordening of artikel 9 en 10 uit de Wmo Verordening.

Thema toewijzingsproblemen

7. De verordening geeft meer helderheid over totstandkoming en berekening van de hoogte van de eigen bijdrage.

Thema overige verbeterpunten

8. In de verordening is opgenomen dat het college de inwoners wijst op de mogelijkheid van cliëntondersteuning. De consultant informeert de inwoners over de mogelijkheden binnen cliëntondersteuning. Aangezien de mogelijkheden van cliëntondersteuning divers zijn en in de loop van de tijd ook kunnen wijzigen, is deze regeling het meest inzichtelijk voor inwoners. Er staat nu ook in de toelichting dat het voor de inwoner kosteloos is.
9. Bij het opstellen van de tekst van geactualiseerde regelgeving zijn de tips opgevolgd. Hiernaast is het voornemen regionaal een publieksvriendelijke versie van de verordening te ontwikkelen. Het is namelijk in verband met de juridische houdbaarheid niet mogelijk om alle juridische vaktermen te vervangen door andere termen.

Verbeterpunten uit consultatie gemeentelijke uitvoeringsdiensten

De kwaliteitsmedewerkers en consultants uit de gemeentelijke uitvoeringsdiensten hebben verbeterpunten geconstateerd (bepaalde punten werden door alle uitvoeringsdiensten aangedragen, andere werden door 1 of 2 uitvoeringsdiensten geconstateerd). Vanuit de uitvoeringsdiensten zijn hier ook oplossingen voor aangedragen. Deze zijn zoveel mogelijk overgenomen. Zie hieronder.

Geconstateerde verbeterpunten op hoofdlijnen

Thema proces

1. Richt de regelgeving zo in dat de consultant de regierol adequaat kan vervullen: 1 gezin, 1 plan.
2. Richt de regelgeving zo in dat maatwerk mogelijk is en willekeur wordt voorkomen: inhoudelijk ongelijke gevallen ongelijk kunnen behandelen. Maar proces is voor iedereen in beginsel het zelfde.
3. Richt de regelgeving zo in dat deze een basis biedt voor evaluatie van het resultaat voor de inwoner van de inzet van maatwerkvoorzieningen en individuele voorzieningen. Verwoord vervolgens duidelijker welke resultaten er door een inwoner bereikt moeten worden. Bv. op de website.
4. Procesverordening is op sommige onderdelen in strijd met de landelijke regelgeving (m.n. termijnen en juridische positie aanvrager). Integrale aanpak kan ook geborgd worden in specifieke verordeningen, bedrijfsvoeringmodel en in werkinstructies. Wel zorgen voor aansluiting van proces Wmo en proces Jeugd zodat de regelgeving, m.n. bij multiproblematiek, een integrale aanpak borgt.
5. Laat de uitvoering niet standaard nog een beschikking opstellen na toewijzing door een huisarts.
6. Het familiegroepsplan wordt feitelijk niet ingezet. Kan dit onderwerp daarom uit de regelgeving gehaald worden?

Thema beoordelingsruimte

7. Neem zo mogelijk weigeringsgronden voor maatwerkvoorzieningen Wmo en individuele voorzieningen Jeugd op.
8. Er zijn beleidsregels c.q. een normenkader nodig als handvat voor de uitoefening van bepaalde bevoegdheden als er vrije beleidsruimte is voor de gemeente. Het gaat in ieder geval om de volgende onderwerpen:
 - o Hulp bij het huishouden.
 - o Gebruikelijke hulp en eigen kracht bij kinderen.
 - o Richtlijnen voor inzetten begeleiding.
 - o Richtlijnen voor inzet vervoersvoorzieningen (bv afwijzingsmogelijkheid bij geen stallingsmogelijkheden) en verhuiskostenregeling.
 - o Richtlijnen voor toewijzing beschermd wonen
9. Hardheidsclausule staat er niet in, wordt gemist c.q. als wel handig/prettig ervaren als deze er weer inkomt.

Thema toewijzingsproblemen

10. De regeling m.b.t. het pgb¹⁶ is niet inzichtelijk in de regelgeving opgenomen en daardoor is de uitvoering lastig. Regel m.n. de volgende punten inzichtelijker bij de actualisatie van de pgb regeling:
 - o Regel tarifiering pgb in de verordening en niet in de nadere regels.
 - o Regel de tarifiering pgb zodanig dat dit efficiënt te berekenen is door uitvoeringsdienst.
 - o Keuzevrijheid inwoner tussen pgb en zorg in natura duidelijker benoemen.
 - o Regel pgb voor jeugd en Wmo gelijkluidend op strekking en inhoud en tarifiering (gelijkheidsbeginsel, beide op 100 %).
 - o Recente jurisprudentie geeft aanleiding tot bijstelling pgb regels.
 - o Neem een handvat op voor toetsen kwaliteit. Bv in nadere regels toetsingscriteria voor opleidingseisen.
 - o Voer de financiële tegemoetkoming weer in voor verhuiskostenvergoeding e.d. i.p.v. dit onder de pgb regeling te laten vallen.
 - o Zorg bij pgb dat de hoogte van toe te kennen vervoerskosten eenduidig wordt geregeld. Nu bevatten de Nadere regels een innerlijke tegenstrijdigheid.
 - o Denk daarbij ook aan gelijktrekken van regeling pgb jeugd en Wmo wat betreft de eenmalige uitkering bij overlijden van de pgb houder, reiskosten, het verantwoordingsvrije bedrag en de feestdagenvergoeding.
 - o Benoem in de regelgeving de gevolgen van de werkgeversverhouding van de pgbhouder en de zorg c.q. hulpverlener. Denk daarbij aan de afdracht werkgeverslasten, vakantietoeslag bij minimumloon. Uurtarief inkoop is niet altijd toereikend.
11. De regeling m.b.t. de eigen bijdrage inzichtelijk opnemen in de Wmo-regelgeving. Denk daarbij o.a. aan:
 - o Zodanig inrichten van de eigen bijdrage regeling dat inwoners niet afzien van ondersteuning indien er sprake is van te hoge kosten naar hun zin (voorkom armoedeval voor bepaalde groepen). Dit is m.n. een aandachtspunt bij inzet van de individuele voorziening Wmo begeleiding.
 - o De looptijd van de eigen bijdrage bij eigendom (3 jaar) of bruikleen (7 jaar) duidelijk en regelen. Zo mogelijk geen onderscheid tussen bruikleen en eigendom.
 - o Periodetabel maken voor eigen bijdrage.
12. Neem in de regelingen een duidelijke definitie op voor onderscheid professionele en niet-professionele ondersteuning. Dan kan de uitvoering beter bepalen wanneer sprake is van ondersteuning door sociaal netwerk.

¹⁶ Pgb: persoonsgebonden budget

13. Neem in de jeugd regelgeving een handvat op om toch jeugdhulp in te kunnen zetten als één van de gezaghebbende ouders geen toestemming daarvoor geeft. Soms is de gezaghebbende ouder onvindbaar, soms onwillig. In beide situaties moet kunnen worden gehandeld.
14. Regel in de Wmo regelgeving welke woning aangepast mag worden in geval van co-ouderschap. Maak daarvoor de beleidskeuze: twee woningen aanpassen of één woning als hoofdverblijf aanmerken en de andere woning bezoekbaar maken.

Thema overige verbeterpunten

15. Ouderbijdrage Jeugd wordt afgeschaft. Deze dus uit de jeugd regelgeving verwijderen.
16. Neem in de jeugd regelgeving leeftijdsriteria op voor aanvraag die de landelijke wetgeving niet doorkruist.
17. Verwoord duidelijker de plichten van de gemeente t.a.v. onafhankelijke cliëntondersteuning.
18. Diverse juridische termen zijn niet correct gebruikt. Bv. de term voorliggende voorzieningen. Correcte termen in de regelgeving opnemen.
19. De uitvoeringsdiensten maakten opmerkingen van technische aard waar bij de invoering van de geactualiseerde regelgeving rekening mee moet worden gehouden. Denk aan.
 - Afbakening Wmo en Jeugdwet bij beschermd wonen i.v.m. berekening eigen bijdrage.
 - Afbakening Wmo en Wlz bij beschermd wonen i.v.m. reikwijdte verantwoordelijkheid gemeente.
 - Mandaatbesluit aan RIBW voor opvang corrigeren.

Argumenten en afweging

Thema proces

1. De regelgeving gaat uit van en borgt de regierol van de consulent en het beleidsuitgangspunt 1 gezin, 1 plan.
2. De regelgeving biedt basis voor maatwerk. Willekeur wordt zoveel mogelijk uitgesloten omdat er een éénduidig proces is voorgeschreven.
Er zijn nu beleidsregels gemaakt voor een aantal onderwerpen om willekeur te voorkomen. Maar om willekeur nog beter uit te sluiten zijn er ook casusbesprekingen nodig en intercollegiale raadpleging tussen consulenten.
3. De regelgeving schrijft voor dat al in de fase van voorbereiden (o.a. bij onderzoek en opstellen plan van aanpak) en opstellen beschikking wordt bepaald wat het te bereiken resultaat voor de inwoner is, welke bijdrage de inzet van maatwerkvoorzieningen en individuele voorzieningen daaraan leveren gaat en wanneer wordt geëvalueerd.
Verder is in de regelingen in algemene zin verwoord welke resultaten de inwoner moet bereiken. Onderzocht wordt of een publieksvriendelijke versie van de regelgeving kan worden opgesteld. Daarin kan dan ook dit onderwerp aan de orde komen. Deze publieksvriendelijke versie kan alsdan ook op de website gepubliceerd.
4. Per gemeente kan de keus worden gemaakt wel of geen procesverordening. Zie ook hoofdstuk 3 "Borgen integrale aanpak Uitvoeringsdiensten Sociaal domein en wijkteams voor multiproblematiek inwoners".
5. Geregeld is dat de uitvoeringsdienst niet standaard een beschikking hoeft op te stellen na een verwijzing door een huisarts. Wel moet zo een beschikking worden opgesteld als ouder of jeugdige daarom vraagt.
6. Het familiegroepsplan is in de Jeugdwet voorgeschreven als een mogelijkheid die de gemeente moet bieden. Dit moet dus in de jeugdregelgeving opgenomen. Ook al hebben inwoners in de praktijk voorkeur voor het in gezamenlijkheid met de consulent opstellen van een plan van aanpak. Het is dus niet verplicht voor een inwoner om een familiegroepsplan op te stellen.

Thema beoordelingsruimte

7. Er zijn weigering criteria voor toekenning en weigering opgenomen. Zie voor jeugdhulp bv. hoofdstuk 4 paragraaf 4.
8. Er zijn beleidsregels gemaakt voor in ieder geval de volgende onderwerpen:
 - Hulp bij het huishouden.
 - Gebruikelijke hulp en eigen kracht bij kinderen.
9. Hardheidsclausule is opgenomen.

Thema toewijzingsproblemen

10. De regeling m.b.t. het pgb¹⁷ is gewijzigd in overeenstemming met de recente jurisprudentie en met oog voor keuzevrijheid inwoner en uitvoerbaarheid voor gemeentelijke uitvoeringsdienst. De door de uitvoeringsdiensten naar voren gebrachte punten zijn hierbij afgewogen. Zie verder hoofdstuk 3 bij "Persoonsgebonden budget".
11. De regeling m.b.t. de eigen bijdrage is inzichtelijk opgenomen in de Wmo regelgeving. De door de uitvoeringsdiensten naar voren gebrachte punten zijn hierbij afgewogen. Zie verder hoofdstuk 3 bij "Eigen bijdrage".
12. In de regelingen is een duidelijke definitie opgenomen voor onderscheid professionele en niet-professionele ondersteuning.
13. In de jeugd regelgeving is een handvat opgenomen om toch jeugdhulp in te kunnen zetten als één van de gezaghebbende ouders geen toestemming daarvoor geeft.

¹⁷ Pgb: persoonsgebonden budget

14. In de Wmo regelgeving is bij de regeling voor pgb bezoekbaar maken woning ook de situatie bij co ouderschap geregeld.

Thema overige verbeterpunten

15. De bepalingen over de ouderbijdrage Jeugd zijn verwijderd.
16. In de jeugd regelgeving zijn leeftijdscriteria opgenomen die de landelijke wetgeving niet doorkruizen.
17. De plichten van de gemeente t.a.v. onafhankelijke cliëntondersteuning zijn duidelijk verwoord.
18. De juridische termen zijn correct geactualiseerd.
19. Met de opmerkingen van technische aard wordt bij de invoering van de geactualiseerde regelgeving rekening gehouden.

Bijlage 2 Genodigden Samenkracht!

Samenkracht! 2 november 2016

Uitgenodigd zijn cliëntenraden van:

- Gecertificeerde Instelling Jeugd- en Gezinsbeschermers (JGB)
- De Bascule
- MEE
- Molemann Mental Health
- Ouderplatform
- Vivium
- Boogh
- Sherpa
- RIBW
- Professionals in NAH
- Inovum
- CR WWB's (Wet Werk en Bijstand) van: Wijdmeren, HBEL, Gooise Meren, Hilversum, Weesp
- Versa
- Blijfgroep
- Amaris
- Allertzorg
- Alzheimer t Gooi
- Alzheimer Nederland
- FODOK
- Autisme Informatie Centrum
- DAC Wespp
- Ouderenbond
- Parkinsonvereniging
- Vluchtelingenwerkgroep Gooi en Vechtstreek
- AKJ
- Seniorenraad
- LFB
- Oogvereniging
- Platform Gehandicapten en Chronisch Zieken
- Infocentrum GGZ
- Ypsilon
- Vereniging Cerebraal
- Tomingroep